

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden kedden egy ivon és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadjatik.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap szellemi részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERESZTŐSÉGÉHEZ
czimzand.

A hirdetési díjazabályzat lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök Dr. Berde Áron; Girsik János, Szabó Sámuel, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő: Gamauf Vilmos.

ELŐFIZETÉSI FELHIVÁS

Az

„ERDÉLYI GAZDA“

1884-ik évi folyamára.

Az „Erdélyi gazda“ 1884. új évvel XVI-ik folyamába lép, előfizetési ára egész évre csak két forint, féléves előfizetéseket nem fogadjunk el.

Ezen előfizetési ár már elég olcsóra van ugyan szabva, de hogy a lapnak terjedése és épen azon körökbe való eljutása, melyek vagyoniilag korlátozottabb helyzetben vannak, még inkább biztosítva legyen: az erdélyi gazd. egyesület igazgató választmánya támogatva a nmlgu földmívelési ministeriumnak tetemes anyagi segítye által, elhatározta, hogy községek, községi előljárók, körjegyzők, lelkészek, iskolák és tanítók, valamint az erdélyrészi gazdasági és rokon egyesületek tagjai az „Erdélyi gazda“ 1884. évi egész folyamát fél árban, azaz

egy forintért

rendelhetik meg, ha ezen összeget legkésőbb 1884. januárhó 15-éig Kolozsvárra az „Erdélyi gazda“ kiadó hivatalának czimezve és **bérmentve** beküldik. Egyes előfizetők erre nézve legcélszerűbben a postautalványt használhatják.

A pontos megrendelést annyival inkább kérjük, mert felesleges példányokat nem nyomathatunk és így a későn jelentkezők csonka évfolyamot nyernek.

Gyűjtőknek minden tíz egyszerre beküldött (akár 2, akár 1 frtos) előfizetés után egy-egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Oly megrendelés, melyhez az előfizetési összeg mellékelve nincs, tekintetbe nem vehető.

Lapunk iránya marad a régi s midőn az önzetlen vállalat tömeges pártolását reméljük, egyszersmint teljes tisztelettel kérjük a t. érdeklődőket, sziveskedjenek az „Erdélyi gazda“ törekvéseit **becses szellemi közreműködésükkel is** hathatósan előmozdítani.

Olcsó hirdetési rovatunkat, mely a lap jelen olvasottsága mellett biztos sikert ígér, ajánljuk az eladók és vevők szives figyelmébe; **egyleti tagok és előfizetők 25% díjkedvezményben részesülnek.**

Kolozsvárt, 1883. novemberhó 1-én.

Az „Erdélyi gazda“ szerkesztő bizottsága.

Tartalom: Előfizetési felhívás. — A tyukok choleraja. Dr. Sz. Á. — Kertészeti szakosztályunk működése. VIII. Szentgyörgyi Lajos. — Egyesületi mozgalmak: Val. ülés 1883. dec.

3-án. — Borászati szakülés jegyzőkönyve. — Egyvelég: Szives kérelem. Méhészek szives figyelmébe. — üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések.

A tyukok choleraja.

Bizonyosan tudom, hogy az alábbiak elolvasása után igen sok azt fogják mondani: már késő a jó tanács — „eső után köpög“. Ugyanis kolozsvárt és környékén néhány hét óta valamelyeszedelmes betegség pusztít a tyuk-féle baromfiak között és kásra gyűl a szemétdombon (elég rosszul) a pecsenyének fő. Így például egy helyt 80 drb kappan közül csak 8 drb maradt meg.

Azután, miket a betegség tüneteiről hallottam és észleltem és a két egy pár hullának boncolásakor láttam, bizonyosra veszem (Dr. G. A. egyetemi tanárnak véleményére is támaszkodva), hogy a „tyukok-choleraja“ az a járványos, ragályos betegség, mely annyi kárt okoz.

Miután ma-ma még kevés tapasztalatom van a megnevezett betegségről, egy idevágó szakmunka nyomán (Die Krankheiten des Haseflügels. Dr. F. A. Zürn. Weimar 1882.) közlöm azt, a mit lényegéről, természetéről, gyógykezeléséről, stb. tudni szükséges — egy némely dologban saját észleleteimre hivatkozva.

Tény, hogy a cholera leginkább a tyuk-féléket szokta megtizedelni, azonban a pulykákat, ludakat, kacsákat sem kíméli; igen ragados és gyorsan öl. Azt, hogy „mi idézi elő“ a betegséget, még nem tudjuk biztosan. Néha olyan az időjárás, olyanok a talajviszonyok, hogy létre jön a veszedelem, a betegség magva, kifejlődnek azok a parányi szervezetek (micrococcus), melyek a beteg — az elhullott állatok ürülkeiben, vérében állandóan találhatóak. Egy beteg azután beragályozhatja az egész állományt, legtöbbször akként, hogy elhullított gatyája — berondítva az ivóvizet, a takarmányt, a gypet stb. — az egészségesek gyomrába, beleibe jut s így ezeket is megbetegíti. (A tyukok choleraja nem azonos betegség az ember-choleraival és lényegét tekintve, járványos typhoid, heveny septicæmia.)

Lefolyása a betegségnek, a következő tünetek mellett, rendszeren gyors és úgy látszik, hogy az évnek minden szakában s bárhol felléphet, sőt helyenként annyira befészkel magát, hogy alig lehet kiirtani. A beteg mindjárt kezdetben szomorú, elmarad egészséges társaitól, sokat guanyaszt és nem vagy csak keveset eszik; néha azonban mindvégig esipeget és iszik, mikor is — mint ezt egyik boncolásakor láttam — a begy tele van takarmánnyal. Azután leeresztü szárnyait, ide-oda támo-lyog, nem mozog helyéből, annyira gyenge, hogy alig áll lábain és majd mindig fekszik. Néha sokára erős hasmenés áll be, az ürülék híg, de még pépes és sárgás színű; a szemek nagyon könnyeznek, az orrlükéből (iszta híg nedv) szivárog ki; a légzés halhatatlan hortyogó és a beteg időnként levegő után kapkod. Azután vizenyős lesz az ürülék, nyákkal keverődött, zöldes színt vált és öszerondítja a patiens tollazatát; néha lányást is észlelhetni és ilyenkor valami igen híg, zöldes színű folyadék ürülnek ki. A beteg rendszeren igen szomjas és a kimerítő hasmenés folytán egészen lesoványodik s úgy elgyengül, hogy most már folytan fekszik, a híg földre lapul, tollazata feborzott, reszket, a szemhéjak bezárva vannak s mintha bodult lenne olyan álmos, csak nagy ritkán hallat egy rekedt hangot.

A taraj kékes piros színű lesz, azután violaszínű és sokszor kékes-feketére változik.

A mint már említettem a betegség lefolyása gyors; rendszeren 1½—3 napig tart, azonban míg néha a látszólag egészen egészséges állat hirtelen elpusztul, máskor egy hét vagy több idő is eltelik, míg a halál megszabadítja szenvedéseitől a beteget (Ha beoltás utján vitetik át a ragály-anyag, 21—34 óra elteltével kitör a betegség.)

Boncoláskor a vékony belekben találjuk a legfőbb elváltozásokat. Tartalma híg, nyákkal kevert, sárgás színű, néha véres; takarmánymaradékot keveset találunk, a véredények vérrel vannak tele; a nyákhártya duzzadt, savosan infiltrálva, laza és véredényei láthatók. A vér mocskos, barna színű és nehezen olvadó.

A máj duzzadt, vérdús; a tüdőben néha rostonyás iz-zadmányok találhatók, valamint croupus pneumonia; a szivburokban szintén rostonyás izzadmányt és szivburok lobnak nyomait találtam.

A betegség gyógyítása különböző szerekkel kísérletet már meg — azonban minden biztos eredmény nélkül. Úgy látszik, hogy az összehúzó szerek, mint a tölgy és fűzfa kéreg főzete (30 gramm 2 liter vízre), a vasvitriol oldat (100 gramm vízbe 1—2 gramm vasvitriol) valamit használhatnak, ha napoként négyszer egy-egy kis kanállal beöntünk a betegnek és ugyanilyen ivóvizet helyezünk elebük.

A direkt gyógykezelésnél fontosabb és sokkal nevezetesebb a betegség elterjedését megakadályozni. Ezen czélból az egészségeseket azonnal más udvarba, más ólakba kell elszállítani és mindazokat a helyeket — udvar, ólak, gyp stb — a melyek a betegek ürülkeivel berondítottak, desinficiálni kell: az ólakat, ketreczeket forróluggal, 1—2%-os karbolsav oldattal, 5%-os vasvitriol oldattal, 1—2%-os kénsavval kisurolni, lemosni, azután kénkövel kifüstolni és jól bemeszelni kell. Az udvarok talaját, ugyancsak a gypet is luggal, karbolsav stb. oldattal gondosan megöntözni szükséges. Az elhullottakat elégetni vagy mésszel behintve kell elásni.

Továbbá az idegen helyről — különösen gyanus helyről — hozott baromfiakat nem szabad azonnal a többiekhez tenni, sőt azt is megtiltjuk hogy idegen ember a baromfi udvarba menjen.

Mejegyzem még, hogy Pasteurnak sikerült a tyuk-cholera ragályát szelidíteni és ilyen anyaggal eredményes védőoltást eszközölni.

Igen kívánatos, hogy tenyésztőink közül kik ez ügyben valami hasznosat tapasztaltak ne késsenek a jót másokkal is közölni.

Dr. Sz. Á.

Kertészeti szakosztályunk működése.

VIII.

A nov. 7-én tartott ülésben tett jelentést e sorok írója, mint a szakosztály enyedi képviselője az erdélyi gazdák VI.-dik vándorgyűlése gyűmölcsészeti kiállításáról, melyet a népes gyűlés tudomásul vett.

A jelentés ismétlésébe bocsátkozni annyival kevésbé látjuk szükségesnek, minthogy az úgy szólva egészben ismeretes tisztelt olvasóink előtt — e becses lap 48—49-dik számaiból. S mivel e jelentés — s az ennek kapcsán keletkezett érdekes eszmecsere s még egy pár rövid kebli ügy elintézése csaknem teljesen elvette ez ülés idejét, még csak a tekintetben tétetett intézkedés, miszerint Gamauf egyleti titkár tagtárs rendeljen Bécsből néhány szelencze Pichler-féle rovar-lépet.*) (Erről szintén szoltunk az Erdélyi gazda 45-ik számában) s hozzá való papir szalagot, s aztán az izlelésekre térünk. És pedig izleltünk egy pár Oberdick galambkáját Paget János ur ö méltóságától, külsőleg nagyon hasonló a Drap d'or-hoz, de jóság és szépségre annál jóval csekélyebb becsű; kitünő szép és jó Sándor csár alma jegyzőtől; Cox orange peppinje elnök és jegyzőtől; finom Ferdinand korona-örökös és nemes Colmár elnöktől s Napoleon vajonca Horváth kapitánytól, szép és jó Pisztrang, Loise Gregoire, s ismétlen „Nagy Ferencz” és „Veress Ferencz vajoncok”, melyek mindannyijja kiváló gyümölcs s különös csukros és másképp is nagyon finom azonban e két utóbbi, de a melyeknek az a megbocsáthatlan nagy hibájuk van, hogy igen-igen kicsire szoktak nőni, s így nem bírnak piac-versenyképességgel; a mi pedig egy igen nevezetes kellék. Egy gyönyörű Diel külsejű, de még annál is jobb névtelen körte Szarvadi Károlytól, — jó egri körte (Virgoultense) és d'Argenson Nagy Lajostól s utóbbitól befejezésül — valóban igen jó kőmáli must.

A 14-iki ülésben tudatja titkár, hogy a rovar-lép megérkezett s szelenczéje portóval együtt 80 krért s 50 hozzávaló papir szalag 1 frtért rendelkezésére áll a tagoknak, s noha kissé későskén juthattunk is a várva-várt pille-fogóhoz, csak amugy kapkodtunk utána, hogy híresztelt sikerét kiprobálhassuk, bárha ismertük is azt már a Sipos Gábor tagtársnál észleltekből.

Ez ülésben jelentette be titkár ez öszön és rákövetkező tavaszon kiadandó köztelki ojtványok készletét, melynek tudomásul vétele után izleltettek: elnöktől a gyönyörű Ádam párménje, a köztelekről: Óriás huszunczia nevű alma, finom hússal és izzel, Nelguin, Republicques peppin, téli fejr Calvin, uj Yorki Rte, Sóvári (a „Vázlatokban” Daru), Praesident Feyx téli fejr tafota, Cox orange peppin — őszi selymes tányér, Canadai Reinette, Bereczki Mátétól — elnök utján — Papelcu rambour Reinette finom hússal, gyönyörű szép sárga alma.

Vallesi herczeg alma, Crassano pergamen körte elnöktől, s a nagy hírű Olivier de Serres a Zeyk József ur ö méltósága jeles gyűjteményéből az enyedi kiállításról, de a mely példányból elferdült alakja s e miatt történt kövecsessége s még hozzá kissé túlérettisége folytán nem ismerhettük meg azt

*) Ismétlen ajánljuk a kitünő sikerű anyagot — a tavasz nyiltára, a virágzás és gyümölcsfejlődés idejére gyümölcsfa tulajdonosaink figyelmébe. Ugyan már lezajlott a téli molypille rajzasa, de jönnek majd mások, melyek ennek minden tekintetben méltó puszító társai. Annak idején ezekről is megfogunk emlékezni.

a gyümölcsöt, melyre már csak e név által is annyira fölhívott figyelmünk. Még voltak jegyzőtől: Kronprinz Ferdinand, Arembergi Colmár, téli esperes, Józefine, Diel vajonca kitünőségek, s mindennél kitünőbb Bosc kobakja, — egri körte Szenkovich Mártontól, téli Nelis nagyon finom kis körte elnöktől.

A 21-én tartott ülés alkalmával igen érdekes s ebből folyólag nagyon élénk eszmecsere tárgyát képezte szakosztályi jegyzőnek az a fölvetése, miszerint a nagy kereslet folytán ma-holnap nem lesz képes az egylet ojtványnyal látni el az anynyira hő vágygyal özönlő publicnot. Ez ügyben való végleges határozat azonban nem hozott, főnn tartván magának a szakosztály esetről-esetre a szerint intézkedni, a mint azt a körülmények parancsolják. Anynyi azonban mindenestre kimondott, hogy jövőben a batul ojtványtermelés megkettőztetetik. S hogy egyáltalában ez ügy minél praktikusabb megoldást nyerhessen, Ritter Gusztáv, Bodor Antal, titkár és jegyző — s Zonda egyleti kertész személyében bizottság küldetett ki, mely annak módozatait megállapítsa. Ennek végén

izlelésre kerültek: Bartha Ferencz tiszta füredi gyümölcsészeti vándortanárlángbuzgalmu ügylársunktól, König Károly odavaló orvos ur utján, egy állítólag Sóvári, s egy másik szép sárga Tiroli rozmarin forma henger alma. A spendo Sóvári egy jókora zömök, piros gyógyihoz hasonlítható leginkább, csakhogy kevésbé magos, a másik pedig a már jelzethez. A piros minőségre, a mint beküldője is jelezte, Tiszafüreden nagy kedveltségben van s meg is érdemli, a sárga henger pedig igen-igen közönségesnek tűnt föl, különben kissé tán igen is elkényeztetett izlésű tagtársaink előtt. Ezután Kovács Lajos borsai tanító urtól izleltünk egy pár batul s egy pár saját svógyi magonczt s egy harmadik, már tőle tavaly is (1882. 1.) izlelt kitünő szép és finom (piros párménhoz hasonló sejtű) almát, mely valamint akkor, úgy most is meggyerte más említett magoncztársaival szakosztályunk tetszését. Még Kovács János igazg. tanártól, Sipos Gábortól, Nagy Dániel, Bodor Antal, Ritter utján a kolos-monostori gazd. tanintézetétől — a köztelekről, elnök és jegyzőtől sokféle, már többször is izlelt, nevezetesebbnél-nevezetesebb alma és körtét, s különösen gyönyörű Angol arany téli pármének, Zsófia királyné musque, Ribston peppin, Vigneu Reinette, Nagyszerű Bostoni rousette, Zöld Reinette; de kiválólag az i Velteni Jánzen Bereczki Mátétól, mely még szebb, mi-lyen jó.

A nov. 28-iki ülés tárgyát képezte „az alattyáni faiskolából elárusítandó ojtványok névjegyzéke”, annyival is inkább, mivel csillag alá, megjegyzésbe van téve, hogy felsőbb intézkedés következtében közöltett. A szakosztály folszólalását e névjegyzék összeállításának különös kezdetleges volta okozta. S hogy egyebet ne is említsünk, a neveknek véghetetlen confundálása. Meg is tétetett azonnal az intézkedés, hogy az illető faiskola gondnoksága még elég korán helyre hozhassa a sajtó — vagy más uton elkövetett tévedéseit.

Az egyleti köztelek új térképének elkészíttetése iránt is lépések tettek, s ebből folyólag, de meg néhány év alatti tapasztalatok alapján is, jónak látta a szakosztály ojtványokban termelendő gyümölcsfajait szigorú revízió alá venni s ennek tárgyalása s illetőleg megállapítása napjaul decz. 12-ét tűzni ki. E nevezetes dolgot már csak azért is helyén látta éppen most tenni napi kérdéssé, mivel nyolczas s illetve négyes tournusunknak, a közleledő ojtás idényben éppen az első táblái kerülnek ismét nemesítés alá, ugy az almárok, mint a csontároknál.

Azon titkári jelentés incidenséből pedig, miszerint egy megrendelő, a vasuti szállítási ár magas volta miatt ismét vizsgálást küldött vagy 5 ojtványt (mint a tavaszon tevő ezt még egy ojtógaly megrendelőnk), kimondatott, hogy ezután a megrendelések csupán előre beküldött pénzek incassálása mellett teljesíttetnek. Azon ügyre nézve pedig, hogy pl. ősszel megrendelt s természetesen ki is fizetett, de tavaszig a kertész gondozására bizott ojtványok után, melyekért természetesen felelősnek is kell a kertésznek lennie, mekkora külön díj illeti a kertészt, ennek megállapítása annyival is inkább szükségessé vált, mivel már is megtörtént (nov. 7-ére virradóag), hogy bizonyos ismeretlen ojtványkedvelők fölöleltek az éppen akkor bevermelésre előkészített csemegekékből egy jó csomót s csak a kertész éber figyelme — reájok történt lödözése következtében sikerült megmenteni, elhánván zokat a kerítésen kívül, hogy könnyebben menekülhessenek; e tárgyban való megállapodást az illető megrendelővel együtt egyleti titkár és kertész fogják eszközölni.

Nem kerülvén ki a szakosztály figyelmét az sem, hogy a gyümölcsészeti és konyhakertészeti füzetek ugyanazon alma a XI-dik számban miként adathatott is, megbízott jegyző kérdést intézni Villási szerkesztő Villási szerkesztő ur posta fordultával szives is volt válaszolni — és pedig körülményesen írni, hogy e „botrányos vedést“ — nem is sejtetni mi okból, — a Wilkens kiadó cég követte el, adván megfordított névvel a IX-dik számban közölt sűrűke francia renetet a XI-dikben ismételt küssé eltérő rajzzal és leírással — Francia Rét néven; a helyett — a mint a szerkesztő ur MulXI. füzetben Parker peppint tette volna közzé. zen zetők mindenesetre kárpotóltatni fognak a Parker nt a más hasonló kitünőséggel“.

Mi teljesen beláttuk s meg is nyugodtunk a szerkesztő ur szives felvilágosításában.

Ez ülés határozatából megrendeltetett a Dr. Lanche által készített — kiegészítő kötete — a Dr. Lucas Ede nagy becsü pomologicus művének — s aztán izleltettek Reményik tesztvérektől, Dr. Gálfi Endre úrtól, Dr. Márton Lajos egyetemi tanár s más tagtársaktól sok jó és még talán több selejtes gyümölcs. S azok közt elnöktől és Dr. Gálfitól igen szép de Jonghe rózsá almája, elnöktől finom Middelburgi Reinette Győzedelmes és Kármelita renet, Xavier Buvier, Radátsky tá-

bornok, Geiger augusztá almák a köztelekről; Sterkman vajonca, s egy a Józefinához nagyon hasonló, s még annál is finomabb névtelen kis körte elnöktől.

Végül Kovács János hívta föl a figyelmet a Gergely Ferencz, helybeli kereskedőnél kapható — nagy hatású tengeri-hagymára, mely apróra megvágva s máléliszt-kevertté összegyurva legbiztosabb pusztító szerül bizonyult a poczegek — patkányok ellen.

Decz. 5-én fölvetetvén az a kérdés, hogy az enyedi vándorgyűlésen tisztázathatott-e valódi neve annak a kései Van Mons Reinette-nek, mely Veress F. utján Tóth Tamáshoz s tőle, s illetve általa — szakosztályunk ajánlatával világga is bocsátatott, e sorok írója nyilatkozata szerint, mint a ki az ott kiállított gyümölcsöket már csak azért is át meg átkutatta, hogy az efféle kérdéses dolgokkal tisztába jöhessen, ugy nyilatkozott, hogy azt éppen az enyedi collectiójában is névtelenül, de meg aztán a torda-aranyos megyei gazdasági egyesület gyönyörű kiállítványában is Széchényi Reinette néven megtalálta, mely fölvilágosító válasz következtében elhatározatott, hogy különösen a Széchényi Reinetteből Tordáról egy pár példány kéressék Dr. Wolff ur utján, de másfelől megbízott szakosztályi jegyző avval is, hogy Veressel egyetértőleg, küldjön dr. Lucas és Oberdiecknek egy-egy pár példányt avval a kéréssel, hogy azoknak valódi neveit velünk tudatni sziveskedjenek, annyival is inkább, mivel biztos tudatunk szerint a valódi Van Mons Reinette egészen más gyümölcs, melynek gyümölcséből szerezni, egyik beszerzei kitünő ügytársunktól szintén utasított jegyző, azon czélból különösen, hogy e kétféle gyümölcsök közötti különbséget kevésbé avatottabb helybeli tagtársaink is megismerhessék.

Ezután közli jegyző az üléssel Budai József magyar-láposi tanító urnak hozzá intézett levelét ugyan, de a mely levél tulajdonképpen, sokkal tartalomdúsabb voltánál fogva, magát a szakosztályt illette. E bő gyümölcsészeti tanulmányt s ebből folyólag véghetetlen meleg érdeklődést, egyszerűtét tanúsító terjedelmes levelet egész csendben s hogy ugarszóljunk, tisztelettel hallgatta végig a népes ülés — s abban kifejtett gyümölcsészeti tendenciáért Budai buzgó ügytársnak jegyzőkönyvben is, de itt a nyilvánosság terén is elismerő köszönetét nyilvánítja, s az abban kért dolgoknak szives készséggel való elintézését a szakosztály — a mennyiben csak lehetséges — örömmel fogja teljesíteni. Továbbá intézkedett a szakosztály, hogy ugy az egyesület köztelki anyafái, valamint a nagy-utezaf szőlőskert táblánként beállított speciálisai lehető állandó jelvénytáblákkal láttassanak el s egyáltalában minden elkövetesség arra nézve, hogy az egyesület tulajdonát képező efféle holmiségek egészen correctül álljanak a szemlélok s illetve megrendelők rendelkezésére; ugy például, a mint történhetik, az már, hála Istennek! évenként kiadatni szokott egyleti összes ojtványainknál.

Szintén jegyző értesítése folytán, örömmel veszi tudomásul a szakosztály Villási Pál nagy nevű és véghetetlen erélyvel buzgalkodó tanár-szerkesztő urnak azon fölcseleő nyilat-

kozatát; melyet két havi külföldi utazása alkalmából merítve, között vele, — s ez az, miszerint drága hazánk gyümölcsészete — és különösen gyümölcsjeink fajainak okszerű rendezése, az ojtványiskolának, oltógalyakat szolgáltató anyafatelepeknek állapota nemhogy alább nem áll a ma híreseknél, de egyáltalában példányszerűek azokhoz képest.

Aztán izlettettek Bóné József tordai ügytársunktól egy igen szép nagy Rambour faj névtelen konyhai alma; a köztelekről fejeér Calvil (Erdély nem hazája), elnöktől Ádám párménje, londoni peppin, elnök utján Bereczki Mátétól a szép Velténi Janzen alma, Rittertől és elnöktől valódi Multhauptok, s nagyon különös, hogy a Ritteréi csaknem egészen savanyuak, míg elnökéi alig bir egy kis finom savanyval; amott a tulságos nedves talaj, itt a kedvező fekvés — habár Házsongárd is kissé hűvös hely — miatt. Még jobb helyeken csaknem egyetlen finom húsu, ízű, s egyáltalában kitünő gyümölcsnek mondható, egyetlen baja az, hogy véghetetlen sokat szokott teremni s e miatt gyümölcsei inkább közép nagyságra vagy éppen kicsire fejlődhetnek. Izlettettek még Nagy Danieltől Angol aranytéli pármén, Ananász Reinette, Mandula Reinette, Diel vajoncza, St. Germain, Crassane pergamen; Bodor Antaltól valódi eper alma — piroskás hassal — Blenheimi Reinette és nemes Colmár, elnöktől igen szép rózsaszín húsu és illatu Jozefina, (Rendesen e körtével szokott az izelés befejeztetni.)

A decz. 12-én és folytatólag 19-én tartott népes ülésekben revidiáltatt a közteleken termeltetni szokott ojtványok névjegyzéke, előre is kimondatván — egyetlen ellenző hang nélkül — az az elv, miszerint nyári alma ojtvány, jövő éven kezdve egyáltalában ne termeltessék, ojtógalyokban azonban, már is 300-at meghaladott anyafáinkon egyáltalában minden jelesnek bizonyult faj ezekből is, s még őszi is, az egy Gravensteinin kívül, — minthogy ekkora esik a legjelesebb faju körte és szőlő érés, nem vétetett föl. A körték-re nézve azonban a teljes egymásután, a legkorábban érőkön kezdve megtartatott, szilvák, cseresznyék, meggyek, barackoknál, egy pár csere s egy szaporulat, történt csupán. Az almáknál, — a nyáriak és ősziak mellözésével — vagy három csere, valamint a körtéknél is egy pár csere s egy szaporulat*) s így készen foguak állani egy választott és ki is próbált gyűjteménnyel, mely minden esetben nyeresége leendő szűkebb körű hazarészünknek, s bizonynyal egész hazánknak.

Intézkedés tétetett, hogy meglevő őszi barackjaink a lehető legkitünőbb fajokkal egészítettessenek ki, hogy e tekintetben megfelelhesen gyümölcsészeti intézményünk a kívánalmaknak. Egy sor kitünőnek bizonyult cseresznye és meggyfa ültetése, főn a köztelek délnyugati felén végig a kerítés mellett szintén elhatározatott.

*) Adandó alkalommal e fajokban történt megállapodásunkat is tudomására fogjuk hozni tisztelt érdekeleinknek. Sz. L.

Ezek után fölhívta jegyző a szakosztály tagjait a Villási derék füzeteinek pártolására s aztán a meghatározásra s illetve izlésre váró jó mennyiségű gyümölcs nagy munkájához láttunk.

Volt a kolozs-monostori gazd. tanintézet kertjéből 15 féle jó nevű alma, de azok közül csupán a Müller Emilia emelkedett ki finom husa, zamatos bőlevűsége folytán s a Vaillant tábornok körte és nagyon szép Multhaupt.

Kispál Gábor vessződi birtokos ur is (Nagy-Selyk mellől) küldött be sárga, piros és zöld megkülönböztetésekkel 3 szép példány pónyikat, melyek valóban ilyenek is voltak külsőleg, már hogy egy fán termettek-e, különböző expositióban, vagy 3-on három egészen más-más fekvésben, illetőleg árnyékoltságban vagy szabad helyen, arról hallgat az irás, de izre jó pónyik volt mindannyi, igaz tehát hogy, Vessződ is finom pónyikot terem, legyen az zöld, sárga, vagy éppen piros héju, elvitáztatlan tény. Csak sokat-sokat belőle!

Még egy szép névtelen körtét is izlettünk Kispál urtól, melyet valóban érdemesnek találtunk ugy nagyság, mint szépség és jóság, de különösen sajtáságos, csaknem áttetsző, szalónás husánál fogva arra, hogy belőle tavasszal ojtógalyat szerezzünk s azt mások figyelmébe is ajánljuk. Nagyságra és külszínére (héja) nézve hasonló a Bosckobakjához, csak hogy kelyhe felé sokkal szélesebb t. i., mint egy középszerű Congressus emléke; finomságra természetesen gyengébb a Boscnál, hogy teljességgel nem jöhettünk rá becsületes nevére, nagyon sajnáljuk, hisszük azonban, ha majd egy pár év múlva nálunk is teremni fog, hogy sikerülend ezt is megtudnunk, ha addig tisztelt Kispál ügytárs ur valami uton-módon meg nem bizonyosodnék affelől s nem lenne szives tudatni velünk. Még elnöktől a jó hírű Madam Husin-féle körte, Haffner alias Weitner Reinette, Parker pepin, Canadai Reinette, ifj. László Pétertől egy pónyik alaku szég magonc, s Szabó Sámuel egy jó Jaminette. S ezzel az ülés, melyet azon való részvételével pécs- és baranyavidéki szőlőszeti és borászati vándortaná. Dezső Miklós ur is szives volt megtisztelni, véget ért. S véget ért egyszersmind a szakosztály szerény évi működése is, mint-hogy az utolsó ülés ideje összeesik a karácson szent ünnepével.

Legyen áldott és boldog ez ünnep s az azt követő teendő mindnyájunkra nézve!!

Szentgyörgyi Lajos.
szakosztályi jegyző.

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1883. december hó 3-án.

Tartatott alelnök Szabó József elnöklete alatt, jelen voltak: Báró Jósika Sámuel alelnök, Girsik János, Tauffer Ferencz, Reich Albert, Sárosy Pál, Nagy Lajos, Páll Sándor, Móza Sámuel, Bodor Antal, Gróf Bethlen Gergely, Báró Bánffy Albert, Molnár Sándor egyleti ügyvéd és Gamauf Vimos, egyleti titkár.

215. A november 12-iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván — a mainak hitelesítésére Nagy Lajos, Reich Albert és Tauffer Ferencz tagtársak kéretnek fel.

216. E. titkár jelenti, hogy tiszteletbeli tag Benkő

Dániel munkás életének 85-ik évében elhunyt — sajnos tudomásul szolgálván, választmány e vesztesség felelőti fájdalomnak jelen jegyzőkönyvében is kifejezést ad.

217. A Pávai Vajna Elek-féle indítványok tárgyalásának reassumálására — a bizottságha még felkéretnek: Gróf Bánffy Béla, Bárány Dániel, Bokros Elek és Br. Kemény Kálmán; a tárgyalások az országgyűlés karácsonyi szünideje alatt fognak megtartatni.

218. Az Erdélyi gazda 1884-ik évi állami segélyezése iránt — a szokásos kérvény a jelen ülésből fog felterjesztetni.

220. Szerkesztő bizottság jelenti, hogy az Erdélyi gazda árlejtésére mind az öt nyomda pályázott és a Gámán örökösök offerálja legolcsóbbnak bizonyult — örvendetes tudomásul szolgálván, a szerződés e nyomdával megkötendő lesz.

221. Szerkesztő bizottság ajánlata az 1884-re előfizetendő lapokról — helybeshagyatván, e czímen 127 frt utalványoztatik.

222. Gámán nyomda a vándorgyűlési nyomtatványok számláját adja be — 184 frt 23 kr utalványozva lett.

223. Ministerium 44,157. sz. a. a gazd. tanintézeteknél eladó árpát tudatja — lapban közölve lett.

224. Ministerium 40,909. sz. a bécsi központi marhavásár új szabály rendeletét küldi meg — lapban ismertetész.

225. Ministerium 48,201. sz. a. a „Gallus“ baromfi-tenyésztési szakközlönyt terjesztésre ajánlja — lapban közölteni fog.

226. Ministerium 50,989 sz. a. az időjelzési táviratok teljes beszüntetését tudatja — lapban közölve lett.

227. Ministerium 41,242. sz. a. az alattyáni faiskola ár- két lapunkban közölni kéri — a magas óhajtságnak eleve, választmány tiszteletteljesen értesíteni fogja a nmlgu ministeriumot, hogy az árjegyzék sem üzleti, sem szakbeli szempontból a követelményeknek meg nem felel és jövőre e nyoknak mellőzését fogja kérni.

228. Ministerium selyemtenyésztési meghatalmazott 4060. sz. szedermagosztás hirdetését kéri a lapban — tel-

M. kir. államvasutak magvak, dugványok stb. tárgyalására hiv fel — fel fog kéretni, hogy jövőre a szükséges szükségletet is közölni sziveskedjék, mert külső szálltás az hozzászólani alig lehet.

230. Orsz. m. gazd. egyesület könyvkiadó vállalatának aláírás irát küldi meg — választmány az egyesület részéről aláírva, irát a titkári irodán nyitva tartja, a felhívást pedig lapjában sz terjedelmében közölni fogja.

231. Gazdatiszti segély-egylet közvetítő osztályának ingyenes és állandó hirdetését kéri — eddigi mód szerint teljesíttetni fog.

232. Hajnik János tiszteletbeli tag 50 éves gazdai működéséről szóló fizetést küldi be — az érdekes önéletrajz szívetlen fogadtatott.

233. Tarnóczy Gusztáv a trieurök munkájának pontosabb tétéle czéljából erdélyrészi gabonamintákat kér — teljesíttetni fog.

234. Szóba hozatván a m. kir. államvasutak gépgyárának általánosan dicsért gépei — gyártmányairól szóló árjegyzékek küldésére a nmlgu közlekedésügyi ministerium fel fog kéretni.

Hitelesítik:
Tauffer Ferencz,
Nagy Lajos,
Reich Albert.

Szabó József,
 egyleti alelnök.
Gamauf Vilmos,
 egyleti titkár.

Borászati szakülés jegyzőkönyve.

1883. december 17-én délelőtt 10 órakor az Erdélyi gazd. egyesület irodájában összehívott, szőlőfaj bíráló, értekezleten jelen voltak:

Paget János elnök, Tóth Zsigmond, Szabó Sámuel, Ritter Gusztáv, Szentgyörgyi Lajos, Fekete Pál, Gr. Bethlen Gergely — jegyzett: Szabó Sámuel.

1. Olvastatik az országos borászati kormánybiztosnak 3075. sz. alatt kelt s Fekete Pálhoz intézett azon rendelete, mely felhívja őt, hogy minden vidékre nézve, az ottani szakértőkkel együtt állapítsák meg a legajánlatosabb fehér és piros szőlőfajtákat. Lehető kevés fajtára szorítkozva. —

Tudomásul szolgál.

2. Fekete Pál szőlőszeti és borászati vándortanár részleteket olvas fel egy értekezésből, melyben az ország különböző vidékeire alkalmas 20 szőlőfajtát, vidéki mellékneveikkel együtt, részletesen elősorolt.

Hat. Értekezlet előre kívánja bocsátani, hogy az ajánlandó fajok bőtermők, vagy nemes bort adók legyenek, egész Erdélyre való tekintettel kiválasztva. Több oldalú felszólalás után, minthogy az erdélyi gazd. egyesületnek már évtizedek óta folytatott kísérletei s gyűjtött tapasztalatai vannak a kívánt kérésekre nézve:

Erdély borászatának jövője érdekében szükségesnek mondják ki az összegyűlteket, hogy január 5 és 6-án terjesse elő itt Kolozsvárt Fekete Pál azon egyes véleményeket, melyeket Erdély különböző borvidékeiről addig összefog gyűjteni: akkor azok felett egyöntetű nézetet mondunk ki s terjesztünk fel az erdélyi gazd. egyesület nevében.

Kelt Kolozsvárt, 1883. december 17.

Paget János,
 elnök.

Szabó Sámuel,
 jegyző.

EGYVELEG.

* Szives kérelem. Helybeli gyümölcsészeti szakosztályunk teljesen megakar győződni a Széchenyi Rt. a lma valódisága felől, — e helyen is tiszteletteljesen kér föl minden ügybarátot, kinél ez almából kapható lenne, hogy tit-

kár — szerkesztői hivatalunkba egy-két párt gondosan csomagolva beküldeni méltóztassék!

A szakosztályi elnökség,

* Méhészek szives figyelmébe. Szerkesztőségünk is megtisztelve a Méhész-naptár beküldésével, kedves kötelességünknek tartjuk arról pár szóban nyilatkozni. Alig mult 3—4 éve, hogy általában a műmehészeti mozgalom megindult hazánkban, s már is oly vívmányok gazdagítják, ez ideig csaknem parlagon hevert ügyet, melyhez hasonlót ily rövid idő alatt még csak képzelni is alig merne emberi lélek, bármely terén is. Mellőzve azonban a hely szűke miatt minden egyéb mozzanatot, a Méhészeti naptárt mutatjuk föl most csupán, s ennek kezdeményezéseért s gondos összeállításáért, ernyedetlen buzgalmu derék szerkesztőjét Dömötör László országos méhész-egyleti alelnök, méhészeti vándortanárat urat kívánjuk üdvözölni. Biztos tudomásunk szerint már az első év-folyam is teljesen megnyerte az illetők tetszését, de hogy e 2-ik 1884. évi valóban ki fogja elégtitni méhészeink és méhészekké leendő ügyfeleink mindannyija hő ohaját, ez még bizonyosabb. Igen, mert azonkívül, hogy tájékoztatja az ország méhészeit az 1-ső évi a budapesti, s e 2-ik a békés-gyulai méh. vándorgyűléseken történtek felől is, megismerteti az első a dr. Dzierzon és Göndöcs Benedek s a 2-ik br. Berlepsch és br. Ambrózi Béla elévülhetlen érdemű méhészeti apostolaink példásos működését. És a mi fő-fő az egészben, nyújt havi emlékeztető gyanánt lehető terjedelemben oly gyakorlati tanulmányt januáron kezdve — minden hónapra beosztva, melyhez hasonlót vajmi nehezen lenne képes még egy valaki összeállítani s tárni 20 kis quart-levelen ügytársai elé. Lenne ugyan egy pár helyen mondottak ellen némi kifogásunk, de az, a mi valódi becsén nem sokat változtat. Már is sok kézen forog e naptár, megküldvén azt betekintés végett, az érdemes szerkesztő jó ismerőseinek azon kijelentéssel, hogy ha nem tetszik, küldjék vissza; de mi hisszük, megvagyunk győződve affelől, hogy nem fog akadni senki, a ki a 60 krt sajnálja érte s meg ne tartsa; sőt mások is, kik csak legkevésbé is érdeklődnek a műmehészet iránt, megszerzik azt, s lesznek általa azzá, a mivé lenni kellene még legalább ezerszer-ezer annyianunknak, mint a mennyin eddig, e közös köpükre csoportosultunk. Valóban megérdemli ez ügy, hogy több gondban részesítsük!

i. s.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest dec. 20. | Bécs dec. 20.

Buza	9.25 — 9.90 frt	10.10 — 10.20 frt
Rozs	7.80 — 8.10 frt	8.20 — 8.70 frt
Árpa, takarmány	7.25 — 7.50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	7.60 — 8.80 frt	— — — frt
Árpa, seres	9.00 — 10.30 frt	— — — frt
Zab	6.85 — 7.20 frt	7.25 — 7.70 frt
Törökbuza	6.60 — 6.77 frt	6.80 — 7.95 frt

Budapesti marhavásár december 20-án. Összes

felhajtás 1396 db. nagy és 823 db apró marha. Ebből eladatott 9 db. bika, 895 db. ökör, 400 db. vágó tehén, 105 db. fejős tehén, 88 db. bival, 343 db. borju, 169 db. birka. Árak: bika darabonként 120—170 frt, ökör páronként 175—270 frt, vágó tehén páronként 170—250 frt, fejős tehén darabonként 80—180 frt, bival páronként 140—240 frt, borju darabonként 14—26 frt, bárány páronként — frt, birka páronként 8½—10½ frt. Húsarak 100 kilonként: ökörhús 50—57 frt, tehénhús 48—53 frt, borjuhús 64—72 frt, bivalhús 44—48 frt.

Bécsi marhavásár december 17-én. Összes felhajtás 3062 drb és pedig 1839 drb. magyar, 527 drb. lengyel és 696 drb. német fajta, melyből 3062 drb. ökör, — drb. tehén, — drb. bika és — db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 53—65 frt, lengyel 51—60½ frt, német 52—65 frt, tehén — — frt, bika — — frt, bival — — frt. Lábán darabonként — — frtot fizettek.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

PHOSPHOR-
lapdacs

mezei egerek tömeges kiirtására ajánlja ismeri minőségben és olcsó árban

SIPÖCZ ISTVÁN, gyógyszerész
(11—12.) Pecsét. (21.)

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetne

Üzlet nagyboltos és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSCH FERENC
első magyar gép-
és tüztöltőszerek, gyár,
harang és érező-öntőde
ERDÉLYORSZÁGI FÜKTELEPE
Kolozsvárt.
Bel-Mutató útja 12 szám.

TÖRÖK SZENTMÁRKAI KIALULTA 1869

ALLE DE NAPOLÉON III. EMPEREUR

NAPOLÉON III.

szereplésére.

Tételesen leszállított egyári árák mellett.

(44—52.)

(2.)

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	török- buza	széna	szalma	tűzifa	
k r a j e z á r o k b a n											
Balászfalva	december	13 600	525	420	—	—	410	250	—	250	32
Bánfi-Hunyad	december	11 650	550	500	—	225	500	200	—	160	44
Besztercze	december	18 620	425	475	—	275	450	560	230	300	36
Brassó	december	21 665	560	450	375	270	450	335	195	242	44
Csik-Szereda	december	19 700	563	425	400	250	500	220	70	200	32
Deés	december	18 780	680	580	380	320	540	590	180	320	40
Déva*	december	15 1005	825	785	—	620	755	210	100	290	44
Dicső-Szent-Márton	december	19 550	425	425	—	250	400	380	260	380	44
Erzsébetváros	december	22 650	500	450	—	300	425	300	160	250	44
Fogarás	december	21 695	—	445	—	290	420	195	140	210	42
Gyula-Fehérvár	december	15 750	625	500	—	300	450	230	120	230	46
Gyergyó-Szent-Miklós	december	15 850	750	500	400	300	550	300	100	180	32
Hódmezővásárhely	december	17 630	540	420	260	240	440	120	80	270	44
Hódmezővásárhely*	december	20 700	600	435	380	280	440	400	100	300	40
Hódmezővásárhely	december	20 692	—	452	—	240	442	360	210	300	48
Hódmezővásárhely-Ludas	május	25 600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Hódmezővásárhely	december	20 1005	765	910	885	835	600	530	200	450	40
Hódmezővásárhely	december	20 670	590	455	—	270	435	160	90	255	38
Hódmezővásárhely-Enyed	december	20 650	550	475	—	310	430	480	180	280	40
Hódmezővásárhely-Szeben	december	21 760	640	500	—	280	480	200	110	375	45
Hódmezővásárhely-Várad	december	18 698	566	512	410	250	404	450	250	380	52
Hódmezővásárhely-Gesvár	december	20 750	500	450	—	280	430	160	130	220	40
Hódmezővásárhely-Szent-György	december	17 700	630	440	300	250	440	250	140	170	36
Hódmezővásárhely-Zamosujvár	december	17 650	520	460	—	240	490	240	75	240	40
Hódmezővásárhely-Régen	december	20 700	500	475	—	325	450	650	380	230	40
Hódmezővásárhely-Sebes	december	20 725	600	500	—	350	450	210	140	240	44
Hódmezővásárhely-Város	december	22 690	590	470	—	330	430	300	70	210	44
Hódmezővásárhely-Udvarhely	december	18 750	600	450	—	225	450	260	40	280	40
Hódmezővásárhely-Somlyó	december	21 618	488	488	—	244	488	400	200	350	40
Hódmezővásárhely	december	17 550	500	400	350	200	400	260	40	1200	40
Hódmezővásárhely	december	15 650	475	475	400	260	390	150	15	250	44

megyzelt árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Hely tér szerint	1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-26 1-30 1-36 1-40 1-52																			
	széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
8/16 oldal teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelő minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösénél, közép-utca Minorita-épület.